

(дата звернення 20.07.2022)

2. Кретов А. Феномен піаніста-концертмейстера в соціокультурному просторі: діалог історії й сучасності. *Культурологічна думка*. 2017. №12. С. 56-63. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Kultdum_2017_12_6 (дата звернення 20.07.2022).

3. Молчанова Т.О. Мистецтво піаніста-концертмейстера: навч. посіб. Львів: ДМА, 2001. 215 с.

4. Сідорова І.С., Стребкова Д.В., Науменко І.В. (2023) Організація творчої взаємодії викладача, концертмейстера і студента у процесі освоєння вокально-хорових дисциплін. *Інноваційна педагогіка*. Видавничий дім «Гельветика», Одеса. Вип. 57, Т.2. 137-141. Вилучено http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/57/part_2/27.pd

5. Сідорова І. С. Створення художньо-естетичного середовища у позааудиторній художній діяльності студентів. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Серія : Педагогіка і психологія : зб. наук. праць. Вип. 23 / редкол. : М. І. Сметанський (голова) та ін. Вінниця : ПП «Едельвейс і К», 2011. С. 147-150.

6. Liudmyla Vasylevska-Skupa, Tetiana Belinska, Kateryna Kushnir, Iryna Sidorova, Lidiia Ostapchuk. Science- Modern Formation of mastery of artistic and pedagogical communication of future teachers of music in the process of vocal and choral activities. *Moderní věda*. Praha. Česká republika, Nemoros. 2022. № 1. P. 72-82. https://drive.google.com/file/d/17iV0kthZ_olMAWgveL_dtpnSqPZGu4Z/view

РОЛЬ ВЕСНЯНО-ОБРЯДОВИХ ПІСЕНЬ У МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОМУ РОЗВИТКУ УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ

Черемховська Д.Д., здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»

*Науковий керівник: Онофрійчук Л.М., кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського*

Весняно-обрядові пісні є важливою складовою української народної музичної культури. Вони відображають світогляд наших предків, їхнє ставлення до природи та суспільного життя. Ці пісні мають глибоке естетичне, виховне та пізнавальне значення.

Проте на сьогодні спостерігається тенденція до зниження ролі весняно-обрядових пісень у навчально-виховному процесі початкової школи. Це призводить до недостатнього ознайомлення учнів молодших класів з українською обрядовою культурою та звуження їхнього музично-естетичного розвитку. Тому постає проблема дослідження особливостей весняно-обрядових пісень та обґрунтування доцільності їх використання в початковій школі для музично-естетичного розвитку учнів.

Актуальним завданням є розробка методичних рекомендацій щодо ефективного впровадження весняно-обрядових пісень у навчально-виховний процес молодших школярів. Проблема використання весняно-обрядових пісень у роботі з молодшими школярами розглядалася у працях таких науковців як Н. Левітова, А. Іваницький, О. Щолокова, Т. Танько та ін.

Зокрема, Н.Левітова досліджувала жанрово-стильові особливості українського пісенного фольклору. Вона зазначала, що веснянки мають яскраву образність, розвинену мелодику і є цінним засобом музично-естетичного виховання. У працях А.Іваницького проаналізовано педагогічний потенціал українського фольклору та обґрунтовано доцільність його використання в школі. О.Щолокова досліджувала роль українських народних пісень у вихованні молоді. Вона розробила методичні рекомендації щодо застосування пісенного фольклору. Т. Танько приділила увагу характеристиці засобів музичної виразності веснянок та методиці роботи з ними в початкових класах.

Отже, науковці відзначають високий художньо-естетичний потенціал весняно-обрядових пісень та обґрунтовують доцільність їх використання для музичного виховання молодших школярів. Проте потребують подальшого дослідження питання систематизації цього пласту фольклору та розробки ефективних методик його застосування в роботі з дітьми.

Весняно-обрядові пісні становлять давній і самобутній пласт української музичної культури. До них належать веснянки, гаївки, щедрівки, купальські, петрівчані та інші пісні, пов'язані з народним календарем. Ці твори відображають світоглядні уявлення, вірування, традиції українського народу. Вони присвячені пробудженню природи, культу родючості, шануванню сонця, води, рослинності [1, с. 292].

Веснянки передають радість людей від приходу весни і побажання достатку, щастя. Весняно-обрядовий фольклор відзначається поетичною образністю, багатством художніх засобів. У піснях поєднуються реалістичні та фантастичні образи, яскраві метафори, епітети, порівняння. Мелодії

веснянок мають широкий діапазон, розвинену мелодику, часто з використанням імітації, варіацій, імпровізації. Для них характерні жанрові та регіональні особливості. Ритміка емоційна, відображає рух, танець, обрядові дійства [5, с. 234-239] Методичні рекомендації щодо розучування весняно-обрядових пісень з учнями молодших класів:

1. Підібрати пісні, доступні для сприйняття та виконання дітьми молодшого шкільного віку, з яскравим поетичним образом, чіткою будовою.
2. Ознайомити учнів зі змістом обряду, традиціями, пов'язаними з піснею, розкрити значення символіки для створення зацікавленості.
3. Вивчати пісні поетичний рядок за рядком, пояснюючи значення незрозумілих слів, художні засоби. Аналізувати образи, настрій.
4. продемонструвати мелодію пісні, звернути увагу на особливості виконання (характер, темп, динаміку).
5. Розучувати мелодію пофразно, від простого до складного. Використовувати наочність, рухи для кращого засвоєння.
6. При розучуванні використовувати імітаційні вправи, поспівки з поступовим розширенням діапазону, ритмічні вправи.
7. Підібрати акомпанемент, який відповідає характеру пісні. Акомпанувати – на початку вчитель, згодом - учні.
8. Після розучування проводити цілісне колективне виконання пісні з дотриманням усіх нюансів [3, с.20].

Весняно-обрядові пісні мають значний потенціал для музично-естетичного розвитку учнів молодших класів. Весняно-обрядовий фольклор відображає світогляд українського народу, його уявлення про навколишній світ та природу. Зміст цих пісень має високу пізнавальну та художньо-образну цінність. Музично-поетична мова веснянок відзначається оригінальними засобами художньої виразності, що сприяє естетичному вихованню школярів. Використання весняно-обрядових пісень на уроках музичного мистецтва та в позакласній роботі розширює уявлення дітей про традиційну українську культуру. Засвоєння цього пласту фольклору розвиває вокально-

хорові уміння учнів, музичну пам'ять, уяву, стимулює творчу активність.

Отже, доцільно більш широко використовувати весняно-обрядові пісні у початковій школі як дієвий засіб музично-естетичного виховання молодших школярів.

Список використаних джерел:

1. Іваницький А.І. Українська музична культура фольклористика. К.: Заповіт, 1997. 392 с.
2. Левітова Н.Д. Українська народна пісенна творчість. К.: Держвидав, 1960. 340 с.
3. Матвеева Л. Використання фольклору в музичному вихованні дітей. *Початкова школа*. 2001. №3. С. 19-21.
4. Стельмащук Л. Українські народні пісні в репертуарі шкільного хору. *Мистецтво та освіта*. 2000. № 2. С.30-32.
5. Танько Т. Весняно-обрядові пісні в репертуарі школярів. *Музичне мистецтво та культура*. 2018. Вип. 25. С. 234-239.
6. Щолокова О. Українська народна пісня в системі музичного виховання дітей. К.: Музична Україна, 1985. 143 с.
7. Яремко Б. Українська народнопісенна творчість. К.: Знання, 2006. 373 с.

МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ М.Д.ЛЕОНТОВИЧА ТА ЇЇ РОЛЬ В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ

Янчевська Д.Е., здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Онофрійчук Л.М., кандидат педагогічних наук, доцент

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Музична культура України є дуже різноманітною, оскільки країна має багаторічний спадок і культурні впливи різних етнічних груп і регіонів. Музичне мистецтво є однією з найважливіших і впливових форм виразу в мистецькому світі. Воно переплітається зі сферою емоцій, інтелекту та культури, надаючи людям можливість висловити свої думки та почуття.

Помітну роль у розвитку музичної освіти відіграли видатні музиканти другої половини ХІХ століття – початку ХХ століття (М. Лисенко, Я. Степовий, К. Стеценко, П. Сокальський, Д. Січинський, В. Верховинець, М. Леонтович та С. Людкевич). Музично-педагогічна діяльність українських професійних музикантів того часу поклала початок розвитку музичної освіти